

РОЛЬ ГЕНЕТИЧНИХ ФАКТОРІВ У ВИНИКНЕННІ ЗЛОЯКІСНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У РОДИЧІВ ПРОБАНДІВ ХВОРИХ НА РАК ЛЕГЕНІВ В ЗАМКНУТІЙ ЕТНІЧНІЙ ГРУПІ

Чижмар Я.Ю.

Ужгородський державний університет, м. Ужгород

Вивчення генетичних факторів, як одної з етіологічних причин виникнення злоякісних захворювань безумовно є актуальною науковою проблемою [6].

Хоча деякі автори вважають, що генетичні фактори відіграють незначну роль в генезисі відомих пухлин. Higginson навіть рахує, що 80% всіх злоякісних захворювань викликані факторами середовища [8]. Але, як підкреслює Левшин В.Ф. [4], при деяких локалізаціях злоякісних пухлин у людей ге-

нетичні фактори відіграють основну роль. Підтвердженням цього є сім'ї з відносно високою частотою злоякісних захворювань в кількох поколіннях. Відмічена сімейна схильність до раку шлунка, молочної залози, меланом [2]. За даними [1] злоякісні захворювання різної локалізації у родичів пробандів хворих на рак зустрічаються в 1,9-5,2 рази частіше, ніж у загальній популяції. Родоводи хворих раком різних органів переконливо показують вплив генетичних факторів в розвитку пух-

лин у родичів ракових хворих [5]. Зростання кількості злоякісних пухлин в окремих етнічних групах населення може свідчити про роль генетичних факторів у виникненні цих захворювань [2].

Метою нашого дослідження було вивчення частоти виникнення злоякісних захворювань у родичів пробандів хворих на рак легенів в замкнутій етнічній групі румунського населення с. Середне Водяне, Рахівського району, Закарпатської області.

Ця етнічна група представляє собою замкнуту інбредну популяцію, де шлюби з представниками інших національностей становлять всього 1,3%. Серед цієї групи населення розповсюджені шлюби між двоюрідними та троюрідними сибсами [7].

Дослідження проводились методом клініко-генеалогічного обстеження.

Шляхом опитування були складені генеалогічні карти, а вивчення облікових документів дало можливість виявити частоту злоякісних захворювань у родовах.

Проаналізовано родоводи 20 хворих на рак легенів. Ці хворі були розділені на дві групи: перша група 13 чоловік із загальної популяції, друга група 7 чоловік - це хворі, батьки яких були кровними родичами (двоюрідними та троюрідними сибсами). Результати досліджень приведені в таблиці.

Виявлено, що у першій групі пробандів хворих на рак легенів, різними формами злоякісних пухлин

хворіло 9 близьких родичів, з них: на рак легенів 5 родичів (4 брати, 1 син), на рак матки - 2 (сестра і донька), на рак молочної залози 1 сестра, на рак печінки 1 сестра.

У другій групі пробандів хворих на рак легенів, різними формами злоякісних пухлин хворіло 28 близьких родичів, з них: на рак легенів - 17 родичів (1 сестра, 2 брати, 4 доньки, 6 синів, 2 внуки, 2 племінники), на рак яєчників - 1 племінниця, на рак шлунку - 4 родичі (2 сестри, 2 доньки), на рак печінки 2 родичів (брат і донька), на рак гортані - 2 брати, на лейкоз 2 - син і внук.

Отже, встановлено, що у родичів пробандів хворих на рак легенів, батьки котрих були кровними родичами, злоякісні пухлини зустрічаються в 5,8 разів частіше, ніж у родичів пробандів хворих на рак легенів із загальної популяції. Причому значно переважає кількість виникнення одноімених пухлин, зумовлених крім зовнішніх факторів, також і генетичними причинами, ще більш вираженими на фоні кровнородинних шлюбів.

На нашу думку, назріла необхідність проведення багатокомпонентного динамічного генетичного моніторингу розповсюдження генетично-зумовленої патології, яка представляє загрозу для генофонду замкнутої етнічної популяції румунського населення нашого краю.

Таблиця 1

Частота виникнення злоякісних захворювань у родичів пробандів хворих на рак легенів в замкнутій етнічній групі румунського населення.

Код	Нозологія злоякісних захворювань у родичів пробанда хворого на рак легенів	Сестра		Брат		Донька		Син		Внучка		Внук		Племінниця		Племіник		Всього	
		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
	група	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
162	Рак легенів		1	4	2		4	1	6				2				2	5	17
182	Рак матки	1				1													2
174	Рак молочної залози	1																	1
183	Рак яєчників													1					1
151	Рак шлунку		2				2												4
155	Рак печінки	1			1		1											1	2
161	Рак гортані				2														2
208	Лейкоз								1			1							2
	Всього	3	3	4	5	1	7	1	7			3		1		2		9	28

Примітка: 1 група - родичі 13 пробандів хворих на рак легенів із загальної популяції. 2 група - родичі 7 пробандів хворих на рак легенів, батьки котрих були кровними родичами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аріон А.І. Рак в сім'ї. 1978.
2. Вихерт М.М., Жданов В.С., Чаклин А.В. Епидемиологія злоякісних захворювань. -М.: Медицина, 1990.
3. Есенкулова А.Е. Етіологія рака молочної залози в Казахстані та шляхи профілактики. Здравоохоронення Казахстану, 1982, №2.
4. Левшин В.Ф. Роль генетических факторів при раку молочної залози у людини. Епидемиологія злоякісних опухолей. -М.: 1977.
5. Осташков Л.К. К вопросу о семейном раке. Сб. Научных работ приморской краевой больницы. Владивосток, 1973.

6. Чаклин А.В. Эпидемиология злокачественных опухолей.-М.:1977.
7. Чижмар Я.Ю. Залежність вродженої патології органів і систем від кастовості в замкнутій групі населення. Тези доповідей 51 студентської наукової конференції. Ужгород, 1998.
8. Шабад Л.М. Международная конференция по изучению загрязненности окружающей среды канцерогенными веществами. Вопросы онкологии.-1976, № 5.

РЕЗЮМЕ

РОЛЬ ГЕНЕТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ В ВОЗНИКНОВЕНИИ ЗЛОКАЧЕСТВЕННЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У РОДСТВЕННИКОВ ПРОБАНДОВ, БОЛЬНЫХ РАКОМ ЛЕГКИХ В ЗАМКНУТОЙ ЭТНИЧЕСКОЙ ГРУППЕ

Чижмар Я.Ю.

Исследование было проведено в замкнутой этнической группе румынского населения с.Водяне Раховского района. Проведено тщательное клинико-генеалогическое обследование, позволившее обнаружить частоту возникновения злокачественных заболеваний в конкретных семьях. Установлено, что у родственников пробандов, больных раком легких, родители которых были кровными родственниками, злокачественные опухоли встречаются в 5.8 раз чаще, чем у больных из общей популяции.

SUMMARY

The role of genetical factors in the development of cancer diseases, among the relatives of ill patients with lungs cancer in a closed ethnical group

Chizhmar Ja.Ju.

This investigation was made among a closed ethnical Rumun populatiuon of S. Vodyane, of Rakhiv's region.

Detailed genealogical were made, which gave us opportunity to find the frequency of C-R diseases in certain families.

We estimated, that C-R diseases are in 5,8 times more ooften developed among those patients, whose parents were close relatives